

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องของครู
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการ
ศึกษาต่อเนื่อง

ในการดำเนินการวิจัยได้ส่งแบบสอบถามถึงครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถม
ศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 278 ชุด ได้รับคืนจำนวน 208 ชุด คิดเป็นร้อยละ 74.82

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ตอนดังนี้คือ สถานภาพของผู้ตอบ
การตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง ประสิทธิภาพ เหตุผลและความต้องการในการ
ศึกษาต่อเนื่องของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร และบทบาท
ของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการศึกษาต่อเนื่องในปัจจุบัน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการศึกษาต่อเนื่อง

ส่วนแนวเหตุผลได้กำหนดไว้คือ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ใน
กรุงเทพมหานคร มีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านวิชาชีพและวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
แต่ปัญหาที่สำคัญคือ ครูบรรณารักษ์ไม่มีเวลา เพราะต้องสอนและทำงานห้องสมุดด้วย

ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical
Package for the Social Sciences : SPSS) โดยคิดค่าคำตอบเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย
มัชฌิม เลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

สถานภาพของผู้ตอบ

ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบแบบสอบถาม
ส่วนใหญ่เพศหญิง (87.50%)

ช่วงอายุของครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนสูงสุด (27.00%) มีอายุ 31-35 ปี รองลงมาคืออายุระหว่าง 26-30 ปี (18.70%) 36-40 ปี (16.70%) ตามลำดับ

ด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด (62.50%) ปฏิบัติงานในห้องสมุดน้อยกว่า 6 ปี รองลงมาคือ ช่วงเวลาปฏิบัติงานระหว่าง 6-10 ปี (26.40%) และ 16-20 ปี (7.20%) ตามลำดับ

วุฒิสถิตของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร คือ ปริญญาโท (5.77%) รองลงมาคือ ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะทางด้านบรรณารักษศาสตร์ (1.92%) และปริญญาตรี (81.73%) ตามลำดับ ส่วนวุฒิต่ำสุดคือมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม.ศ.3) และครูบรรณารักษ์จำนวนส่วนใหญ่ (81.73%) มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี

สำหรับวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิด้านบรรณารักษศาสตร์จำนวนสูงสุด (35.10%) ได้รับวุฒิตั้งจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รองลงมาคือได้รับวุฒิตั้งจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (15.39%) และปริญญาตรีทางด้านบรรณารักษศาสตร์ (9.62%) ส่วนครูบรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุด (1.92%) มีวุฒิปประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะทางด้านบรรณารักษศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่าครูบรรณารักษ์ร้อยละ 23.56 ไม่มีวุฒิด้านบรรณารักษศาสตร์

ส่วนสถาบันที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เคยศึกษาอบรม และได้รับวุฒิด้านบรรณารักษศาสตร์ พบว่า ครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด (50.48%) เคยศึกษาอบรม จากมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีครูบรรณารักษ์เคยศึกษาอบรมมากที่สุด (45.20%) รองลงมาคือ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (15.39%) ส่วนครูบรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุด (10.57%) เคยศึกษาอบรมจากวิทยาลัยครู

การตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง ประสพการณ์ เหตุผลและความ
ต้องการในการเข้ารับการศึกษาต่อเนื่อง

ด้านการตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง พบว่าครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่องในระดับมากเกือบทุกรายการ กล่าวคือครูบรรณารักษ์เห็นว่าการศึกษาต่อเนื่อง เป็นสิ่งจำเป็นต่อวิชาชีพบรรณารักษ์ และการศึกษาต่อเนื่องจะช่วยให้ปฏิบัติงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลในวงการวิชาชีพเดียวกัน เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน และสามารถติดตามพัฒนาการทางวิชาชีพและวิธีปฏิบัติงานใหม่ ๆ ได้ทัน เหตุการณ์ส่วนการศึกษาต่อเนื่องจะช่วยให้มีโอกาสเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ครูบรรณารักษ์มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการทางด้านบรรณารักษศาสตร์ที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เคยเข้าร่วมหลังจากที่ดำรงตำแหน่งครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนแล้ว พบว่า ครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด (35.10%) เคยอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ โดยได้รับวุฒิบัตรจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รองลงมาได้รับวุฒิบัตรจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (15.39%) ส่วนครูบรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุด (0.48%) เคยศึกษาภาคค่ำในระดับ ป.กศ.สูง วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการทางด้านบรรณารักษศาสตร์ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง พบว่า ครูบรรณารักษ์มีประสบการณ์ในระดับปานกลางคือ ศึกษาค้นคว้าโดยการอ่านหนังสือ วารสาร ผลการวิจัย เอกสารอื่น ๆ ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.976$) ประสบการณ์ในระดับน้อยคือการเป็นสมาชิกสมาคมหรือสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ($\bar{X} = 1.845$) ส่วนประสบการณ์ในระดับน้อยมาก คือการเขียนบทความทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 1.400$) การเป็นบรรณาธิการวารสารทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 1.302$) การทำวิจัยหรือร่วมทำวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์ที่มีใช้วิทยานิพนธ์ ($\bar{X} = 1.279$)

สำหรับกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานครสามารถกระทำร่วมกับผู้อื่น พบว่า ครูบรรณารักษ์มีประสบการณ์ในระดับปานกลาง คือการเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.599$) การเยี่ยมชม ดูงานห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 2.577$) และการเข้าฟังการบรรยายอภิปรายจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.534$) ส่วนประสบการณ์ในระดับน้อย คือการเข้ารับการอบรมตามหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.500$) การเข้าร่วมประชุมทางวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.432$) และการฝึกงานเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน ($\bar{X} = 2.106$)

เหตุผลสำคัญในการเข้ารับการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่าครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด มีเหตุผลสำคัญเพื่อติดตามความก้าวหน้าในอาชีพและวิชาการ (14.84%) รองลงมาคือเพื่อปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพ (14.52%) และเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน (12.26%) ส่วนเหตุผลที่ครูบรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุด (4.84%) เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศในการทำงาน

ส่วนเหตุผลสำคัญในการเข้ารับการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่าครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด (14.82%) เพื่อแก้ไขปัญหาจากการปฏิบัติงานและแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รองลงมาคือเพื่อปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพ (13.26%) และความจำเป็นเพราะหน้าที่การงานบังคับ (11.50%) ส่วนเหตุผลจำนวนน้อยที่สุด (7.99%) คือเพื่อปรับวุฒิและเงินเดือน

ด้านความต้องการการศึกษาต่อเนื่องวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่าครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีความต้องการจำนวนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 73.56 และไม่ต้องการคิดเป็นร้อยละ 26.44

สำหรับความต้องการการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุดต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท 99 คน (47.60%) ไม่ต้องการศึกษาต่อ 37 คน (17.79%) รองลงมาต้องการ

อบรม เพื่อได้รับวุฒิบัตรจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 32 คน (15.38%) ไม่ต้องการศึกษาต่อ 11 คน (5.29%) ส่วนความต้องการจำนวนน้อยที่สุด คือต้องการศึกษาต่อในระดับสูงกว่าปริญญาโทและปริญญาเอก 6 คน (2.88%) และไม่ต้องการ 6 คน (2.88%)

ส่วนกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่าครูบรรณารักษ์มีความต้องการในระดับปานกลาง คือศึกษาด้วยตนเองโดยการอ่านวรรณกรรมทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.913$) เยี่ยมชม ดูงานห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 2.794$) เข้ารับการอบรมตามหัวข้อที่กำหนด ($\bar{X} = 2.740$) ร่วมฟังการบรรยาย การอภิปรายทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 2.705$) ร่วมประชุมทางวิชาการ ($\bar{X} = 2.662$) และฝึกงานห้องสมุด ($\bar{X} = 2.634$) สำหรับกิจกรรมที่ครูบรรณารักษ์มีความต้องการในระดับน้อย คือการเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 2.043$) ส่วนกิจกรรมที่ครูบรรณารักษ์มีความต้องการในระดับน้อยมาก คือการเขียนบทความทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 1.757$) การเป็นบรรณาธิการวารสารทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 1.707$) การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ ($\bar{X} = 1.707$) และการทำวิจัยหรือร่วมทำวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 1.668$)

เนื้อหาทางวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์ที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานครต้องการศึกษาเพิ่มเติม พบความต้องการในระดับมาก 9 เรื่อง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ การส่งเสริมการอ่าน ($\bar{X} = 3.577$) กิจกรรมในห้องสมุด ($\bar{X} = 3.567$) วรรณกรรมสำหรับเด็ก ($\bar{X} = 3.444$) การบริการห้องสมุด ($\bar{X} = 3.423$) การจัดหมู่และทำบัตรรายการ ($\bar{X} = 3.375$) การบริหารงานห้องสมุด ($\bar{X} = 3.370$) การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ($\bar{X} = 3.365$) วิธีสอนการใช้ห้องสมุด ($\bar{X} = 3.351$) และสารนิเทศศาสตร์ ($\bar{X} = 3.312$) ส่วนความต้องการที่จะศึกษาเพิ่มเติมในระดับปานกลางมี 10 เรื่อง โดยจัดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือการเลือกและการจัดวัสดุ ($\bar{X} = 3.192$) โสตทัศนวัสดุในห้องสมุด ($\bar{X} = 3.188$) วารสาร ($\bar{X} = 3.111$) บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ($\bar{X} = 3.077$) งบประมาณห้องสมุด ($\bar{X} = 3.082$) ครรชนีและสาระสังเขป ($\bar{X} = 3.029$) บรรณานุกรม ($\bar{X} = 2.995$) สิ่งพิมพ์รัฐบาล ($\bar{X} = 2.999$) การพิมพ์และตลาดหนังสือ ($\bar{X} = 2.870$) และ การวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.944$)

สำหรับเนื้อหาทางวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานครต้องการศึกษาเพิ่มเติมในระดับปานกลางทุกวิชา จัดเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โสตทัศนศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.188$) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ($\bar{X} = 3.069$) จิตวิทยาการศึกษา ($\bar{X} = 3.059$) การวัดผล และการประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 3.034$) ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.971$) เนาะแนว ($\bar{X} = 2.961$) การประถมศึกษา ($\bar{X} = 2.951$) ศิลปศึกษา ($\bar{X} = 2.926$) การศึกษาปฐมวัย ($\bar{X} = 2.897$) คอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 2.891$) ภาษาไทย ($\bar{X} = 2.887$) นิเทศศาสตร์ ($\bar{X} = 2.809$) การบริหารการศึกษา ($\bar{X} = 2.842$) และการวิจัยทางการศึกษา ($\bar{X} = 2.552$)

สถาบันที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ต้องการ ศึกษาต่อ เนื่องจากเป็นทางการจำนวนมากที่สุด (71.09%) ต้องการศึกษาคือในมหาวิทยาลัย รองลงมา คือสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (22.27%) และมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถาบันที่ครู บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ต้องการ เข้ารับการศึกษาคือ เนื่องจาก เป็นทางการจำนวนมากที่สุด คือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (47.66%)

ระยะเวลาที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน สูงสุด (67.31%) เห็นว่าระยะเวลาที่สะดวกในการ เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาคือ เนื่องจาก เป็นทางการ คือปิดภาคเรียน (ช่วงฤดูร้อน) รองลงมาคือใน เวลาราชการ (27.88%)

ส่วนสถาบันที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ต้องการ เข้ารับการศึกษาคือ เนื่องจากไม่เป็นทางการจำนวนมากที่สุด (50.62%) คือภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ รองลงมาคือ สถาบัน สมาคม และชมรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ (22.00%)

สำหรับภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ต้องการศึกษาคือ เนื่องจากไม่เป็นทางการจำนวนมากที่สุดคือ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (37.76%)

ด้านระยะเวลาที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการจำนวนสูงสุด (58.17%) สะดวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียน (ช่วงฤดูร้อน) รองลงมาคือ ในเวลาราชการ (28.84%)

ส่วนจำนวนวันที่เหมาะสมในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร พบว่าครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด (33.17%) เห็นว่าจำนวนวันที่เหมาะสมคือ 5-7 วัน รองลงมาเห็นว่า 1-3 วัน (26.92%) และ 3-5 วัน (25.00%) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง

จากการประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามในด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีผู้ตอบทั้งสิ้น 89 คน (42.79%) หอสรุปได้ดังนี้

การศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ

ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ 47 คน (22.60%) คือ

1. มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ควรมีบทบาทในการเปิดสอนระดับปริญญาโททางด้านบรรณารักษศาสตร์ (28 คน)
2. สถาบันการศึกษาควรเปิดสอนระดับปริญญาโททางด้านบรรณารักษศาสตร์ภาคค่ำ (24 คน)
3. การจัดอบรมโดยสถาบันการศึกษาในแต่ละครั้ง ควรกำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา และมุ่งเน้นการนำไปใช้โดยฝึกภาคปฏิบัติให้ครูบรรณารักษ์สามารถนำไปใช้ได้ทันที เช่น การซ่อมหนังสือ การจัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการ เป็นต้น (24 คน)

4. สนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์มีโอกาสศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางด้านบรรณารักษศาสตร์ โดยไม่กำหนดเกรด โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกซึ่งพิจารณาจากครูบรรณารักษ์ที่มีผลงานดีเด่น และควรจัดหาทุนการศึกษาสนับสนุนด้วย (20 คน)
5. วิทยากรที่ให้ความรู้ ควรมีความรู้ความสามารถในขั้นผู้เชี่ยวชาญ มีเทคนิคในการให้ความรู้ ซึ่งจะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องเกิดความสนใจ บางครั้งวิทยากรไม่มีเทคนิคในการให้ความรู้ที่ดี ทำให้หน้าเบื่อหน่าย ขาดความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม (20 คน)
6. ก่อนจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการ เช่น การอบรม การสัมมนา ทางวิชาการ การประชุม ควรสำรวจความต้องการเนื้อหาทางด้านบรรณารักษศาสตร์ เพื่อจัดให้ตรงกับความต้องการของครูบรรณารักษ์ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ (18 คน)
7. ควรให้ครูบรรณารักษ์ได้รับความรู้เจาะลึกเฉพาะด้าน เช่น การจัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการ กิจกรรมห้องสมุด การซ่อมหนังสือ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะบรรณารักษศาสตร์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่จะต้องมีการสร้างสรรค์ตลอดเวลา ครูบรรณารักษ์จึงจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (17 คน)
8. ควรให้มีผู้ช่วยครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางขึ้นไปอย่างน้อย โรงเรียนละ 1 คน เพื่อทำงานแทนกันได้ (15 คน)
9. ควรพาครูบรรณารักษ์ดูงานและฝึกงานห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐานไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นการพัฒนาห้องสมุดหมุนเวียนกันไปในโรงเรียนที่สังกัด จะทำให้เกิดประโยชน์และได้แนวคิดในการทำงาน (15 คน)
10. ควรจัดอบรมในช่วงปิดภาคเรียนช่วงฤดูร้อน และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงให้แก่ครูบรรณารักษ์ จะได้ไม่ทำให้ครูบรรณารักษ์ได้รับความเดือนร้อน (15 คน)
11. ควรจัดอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และจัดทำอย่างสม่ำเสมอ (13 คน)
12. ส่งเสริมให้ครูบรรณารักษ์ที่ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ เข้ารับการอบรม สัมมนาอย่างน้อย 3-5 วัน (11 คน)

13. ควรติดตามผลการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและจริงจัง (10 คน)
14. ค่าอบรมไม่ควรแพงมาก (9 คน)
15. ผู้บริหารควรสนับสนุนงานห้องสมุด เข้าใจวิธีการดำเนินงานห้องสมุดให้กำลังใจ และเห็นความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน (5 คน)
16. สถาบันที่เปิดสอนในระดับปริญญาโทควรมีมากกว่าปัจจุบัน (4 คน)
17. ในการจัดอบรมทุกครั้งควรสั่งการให้ครูบรรณารักษ์ เข้ารับการอบรม ไม่ควรให้ไปตามความสมัครใจ (3 คน)

การศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ

ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ 42 คน (20.19%) คือ

1. สำรวจความสนใจของครูบรรณารักษ์ก่อนจัดกิจกรรม (28 คน)
2. ควรจัดอบรมในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ และจัดเป็นรุ่นเฉพาะเรื่อง เช่น การจัดทำและทำบัตรรายการ การบริหารงานห้องสมุด การซ่อมหนังสือ การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด เป็นต้น โดยเน้นฝึกปฏิบัติจริง (25 คน)
3. ควรมีการสัมมนาอย่างน้อยเทอมละครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจและเสริมความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ โดยจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้แก่ครูบรรณารักษ์ (23 คน)
4. ควรจัดทำเอกสาร ข่าวสารทางด้านบรรณารักษศาสตร์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง (23 คน)
5. ศึกษานี้ เทศก์ควรมีบทบาทในการนิเทศ และแนะนำเกี่ยวกับการจัดห้องสมุดโรงเรียนให้มากกว่าปัจจุบัน (21 คน)
6. การจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ ควรจัดทำอย่างสม่ำเสมอ และควรแจ้งให้ทราบว่าจะจัดกิจกรรมใดบ้าง เพื่อครูบรรณารักษ์จะได้เตรียมตัวเพื่อศึกษาดูงานก่อนซึ่งจะทำให้เข้าใจดีขึ้น และยังได้เตรียมงานไว้ล่วงหน้าอีกด้วย (20 คน)
7. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ ควรจัดอบรมให้ความรู้เพื่อครูบรรณารักษ์จะได้ทราบและติดตามพัฒนาการได้ เช่น ความรู้ทางด้านสารนิเทศศาสตร์ เป็นต้น (18 คน)

8. ควรให้ครูบรรณารักษ์ได้ฝึกงานด้านศิลปศึกษา ภาคปฏิบัติ เพื่อจะได้นำไปใช้ตกแต่งห้องสมุดได้ (18 คน)

9. มหาวิทยาลัยที่มีภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ตลอดจนชมรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น โดยการวางแผนระยะยาว 5 ปี กำหนดวิชาและเนื้อหาทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ที่จะให้ความรู้แก่ครูบรรณารักษ์ พร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้งานดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ (18 คน)

10. นำชมห้องสมุดโรงเรียนดีเด่น เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของห้องสมุดที่ครูบรรณารักษ์รับผิดชอบอยู่ (17 คน)

11. มหาวิทยาลัยที่มีภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ควรมีบทบาทต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาให้มากกว่าปัจจุบัน เพราะมีความพร้อมในทุกด้าน เช่น บุคลากร เป็นต้น

12. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ควรมีบทบาทต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานครให้มากกว่าปัจจุบัน (12 คน)

13. สมาคมห้องสมุดควรแจ้งแหล่งความรู้ และความเคลื่อนไหวทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ให้แก่ครูบรรณารักษ์ทั่วประเทศ โดยตั้งหน่วยประสานงานของสมาคมในแต่ละจังหวัด และมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางกว่าที่เป็นอยู่ (10 คน)

14. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้มากกว่าปัจจุบัน (10 คน)

15. จัดฝึกงานในช่วงปิดภาคเรียนช่วงฤดูร้อน ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู และโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้มาตรฐาน (2 คน)

บทบาทของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการจัดการศึกษาต่อเนื่องในปัจจุบันรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการศึกษาต่อเนื่อง

สำหรับบทบาทของศึกษานิเทศก์ในปัจจุบันที่มีต่อการจัดการศึกษาต่อเนื่องให้แก่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่าศึกษานิเทศก์มีบทบาทในระดับปานกลาง มี 7 กิจกรรมเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยคือ ยกย่องครูบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานดีเด่น ให้เป็นที่รู้จักบรรณารักษ์อื่น ๆ ($\bar{X} = 3.015$) ส่งเสริมให้ครูบรรณารักษ์เข้ารับการศึกษอบรม หรือฟังการอภิปรายเกี่ยวกับวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์ที่สถาบันอื่นจัดขึ้น

($\bar{X} = 2.657$) แนะนำความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานห้องสมุด เช่น กำหนดนโยบาย ปรับปรุงห้องสมุดให้ได้มาตรฐาน เป็นต้น ($\bar{X} = 2.644$) ส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ทางด้านวิชาชีพและให้ความรู้แก่ครูบรรณารักษ์ เช่น การจัดการอบรม อภิปราย เช่น เชิญวิทยากรให้ความรู้ หาทุนศึกษาต่อ เป็นต้น ($\bar{X} = 2.615$) แนะนำความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินงานห้องสมุด เช่น การเลือกหนังสือและวัสดุห้องสมุด การสำรวจหนังสือ เป็นต้น ($\bar{X} = 2.589$) แนะนำครูบรรณารักษ์ไปเยี่ยมชม หรือสังเกตการจัดและดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ หรือสถาบันอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.580$) เป็นศูนย์กลางให้ครูบรรณารักษ์ได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 2.568$) ส่วนกิจกรรมที่ครูบรรณารักษ์เห็นว่าศึกษานิเทศก์มีบทบาทอยู่ในระดับน้อยมี 3 กิจกรรมคือ การจัดทำเอกสารทางวิชาการหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ครูบรรณารักษ์ ($\bar{X} = 2.493$) สำรวจความต้องการและความสนใจของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ ($\bar{X} = 2.473$) และสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์ทำการวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 2.131$)

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่สุดที่ทำให้ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ พบว่าครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด (20.14%) ไม่มีเวลาเพราะต้องสอนและทำงานห้องสมุด รองลงมาคือ ไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน (15.10%) และไม่มีเงินทุนสนับสนุน (11.03%) ตามลำดับ

ส่วนปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง พบว่าครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด (45.12%) ไม่มีเวลาเพราะต้องสอนและทำงานห้องสมุด รองลงมาคือ ไม่มีมั่นใจว่าจะเขียนบทความได้ (25.00%) และไม่มีความรู้ (12.50%) ตามลำดับ สำหรับปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ครูบรรณารักษ์ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถกระทำร่วมกับผู้อื่นได้ พบว่าครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด (30.08%) เห็นว่าไม่มีเวลาเพราะต้องสอนและทำงานห้องสมุด รองลงมาคือ ไม่ทราบว่าจะจัดกิจกรรมที่ใดบ้าง (18.64%) และขาดเงินทุนสนับสนุน (11.60%) ตามลำดับ

อภิปรายผล

สถานภาพของผู้ตอบ

เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบจากการวิจัยพบว่า ครูบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (87.50%) ช่วงอายุของครูบรรณาธิการส่วนใหญ่มีอายุ 31-35 ปี (27.00%) และมีอายุราชการน้อยกว่า 6 ปี (62.50%) วุฒิการศึกษาสูงสุดคือปริญญาโททางสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสาขาวิชาการอื่น ๆ (5.77%) ส่วนวุฒิต่ำสุดคือมัธยมศึกษาปีที่ 6 (0.86%) ครูบรรณาธิการส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 81.73 สำหรับวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ของครูบรรณาธิการส่วนใหญ่ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางด้านบรรณารักษศาสตร์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (35.10%) และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (15.39%) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จัดอบรมให้ความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์แก่ครูบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนในสังกัด โดยมีโครงการจัดทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2520 จนถึงปัจจุบันคือปี พ.ศ. 2530 นอกจากนี้ครูบรรณาธิการบางคนก็เคยผ่านการอบรมจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยมาแล้วเช่นกัน ส่วนครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพ.กทม.) ผ่านการอบรมและได้รับวุฒิปริญญาตรีจากสมาคมแห่งประเทศไทย สำหรับผู้ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 23.56 อาจเป็นเพราะมีการย้ายหรือเปลี่ยนแปลงหน้าที่หรือเพิ่งเข้ารับหน้าที่ครูบรรณาธิการจึงมิได้เข้ารับการอบรมดังกล่าว ส่วนสถาบันที่ครูบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เคยศึกษา อบรม และได้รับวุฒิปริญญาตรีทางด้านบรรณารักษศาสตร์ส่วนใหญ่มีจำนวน 50.48 คือมหาวิทยาลัย รองลงมาคือสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (15.39%) และพบว่ามหาวิทยาลัยที่มีบทบาทในการให้ความรู้แก่ครูบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานครมากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (45.20%) ซึ่งรูปแบบการให้การศึกษาทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และมีหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนด้วย

การตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง ประสบการณ์ เหตุผลและความต้องการในการเข้ารับการศึกษานอกระบบ

ผลการวิจัยพบว่า ครูบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง เพราะการศึกษาต่อเนื่อง เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และช่วยให้งานห้องสมุดโรงเรียน เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถติดตามพัฒนาการทางวิชาชีพและวิธีปฏิบัติงานได้ทันเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลในวงการวิชาชีพเดียวกัน รวมทั้งยังเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองจิต วาทีสาธกกิจ พิมพ์พรณ รังสิกรรพุม การดี รัตนอุดม อรพินทร์ กุลประภา อนงค์ วรคุณพิเศษ อารมณ วุฒิพฤษ อูทิน รวยอารี และ Neal ที่พบว่าการศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อวิชาชีพซึ่งผลการวิจัยนี้รับกับแนวเหตุผลที่ว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง

ในด้านกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการ ด้านบรรณารักษศาสตร์ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เคยร่วมหลังจากที่ดำรงตำแหน่งครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว ปรากฏว่าครูบรรณารักษ์จำนวนสูง (35.10%) เคยอบรม โดยได้รับวุฒิบัตรจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รองลงมาได้รับวุฒิบัตรจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หรือสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง (15.39%) และศึกษาภาคค่ำในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครูที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ สาขาที่เป็น เช่นนี้ เพราะการ เข้ารับการอบรม เพื่อได้รับวุฒิบัตรจากสถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เวลาไม่นานนัก จึงทำให้ครูบรรณารักษ์มีโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมได้ และบางครั้งการจัดอบรมต่าง ๆ เป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดกับสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องซึ่งมักจัดในช่วงปิดภาคเรียน (ช่วงฤดูร้อน) จึงทำให้สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม

สำหรับกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง พบในระดับปานกลางเพียง 1 กิจกรรม ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยการอ่านหนังสือ วารสารผลการวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ทางบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.976$) ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้เพราะ เป็นวิธีที่สะดวกและประหยัดที่สุด ส่วนประสมการที่พบในระดับน้อยมี 1

กิจกรรมคือ การเป็นสมาชิกสมาคมหรือสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ($\bar{X} = 1.345$) ที่เป็น เช่นนี้ เพราะสมาคมหรือสถาบันทางวิชาชีพขาดการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างแพร่หลาย และต่อเนื่อง เมื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ สมาชิกซึ่งได้แก่ครูบรรณารักษ์ไม่ทราบ จึงขาดความสนใจในบทบาทของสมาคมหรือสถาบันทางวิชาชีพ (ตารางที่ 11) ซึ่งสมาคมหรือสถาบันทางวิชาชีพ ควรประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อขอความร่วมมือและประชาสัมพันธ์ในกิจกรรม รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ส่วนประสบการณ์ที่พบว่าครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในระดับน้อยมากมี 3 กิจกรรม ได้แก่ การเขียนบทความทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 1.400$) การเป็นบรรณาธิการวารสารทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 1.302$) และการทำวิจัยหรือร่วมทำการวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์ที่ใช้วิทยานิพนธ์ ($\bar{X} = 1.279$) ซึ่งอาจจะมีมาจากสาเหตุการไม่มีเวลา ทั้งนี้เพราะแต่ละโรงเรียนมีครูบรรณารักษ์เพียงคนเดียวต้องสอนทำงานห้องสมุด และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย โอกาสที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อเขียนบทความจึงมีน้อยมาก ส่วนการเป็นบรรณาธิการวารสารทางด้านบรรณารักษศาสตร์นั้น ครูบรรณารักษ์แทบไม่มีโอกาสกระทำทั้งนี้เพราะการทำวารสารต้องใช้ทุนสูง ผู้ทำต้องมีความรู้ทางวิชาการ เป็นอย่างดีแต่ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มักจะทำแผ่นปลิวความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์บ้าง เป็นบางครั้งโดยเฉพาะ เปิดภาคเรียน เเทมตัน เพื่อเป็นการแนะนำความรู้ด้านการใช้ห้องสมุดระเบียบต่าง ๆ ของห้องสมุด เป็นต้น เพราะใช้ทุนน้อย จัดทำง่ายและเป็นการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ส่วนการทำวิจัยหรือร่วมทำการวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์นั้นจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในระดับสูง ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีครูบรรณารักษ์จำนวนน้อยเพียงร้อยละ 5.77 (ตารางที่ 4) เท่านั้น ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท จึงทำให้ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการวิจัย แม้ปัจจุบันกำหนดตำแหน่งอาจารย์ 3 ของครูประจำการซึ่งรวมทั้งครูบรรณารักษ์ด้วยต้องมีการจัดทำปริมาณงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งโดยการเสนอผลงาน ได้แก่ งานวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งการทำวิจัย เพื่อเสนอผลงานซึ่งครูส่วนใหญ่รวมทั้งครูบรรณารักษ์จำเป็นต้องมีความรู้ด้านการวิจัย แต่ก็พบว่า ครูส่วนมากยังขาดความรู้ด้านการวิจัย

สำหรับการเคยเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างไรไม่เป็นทางการทางด้าน

บรรณารักษศาสตร์ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่สามารถร่วมกระทำร่วมกับผู้อื่น พบในระดับปานกลาง 3 กิจกรรมคือ การเข้าร่วมสัมมนา ทางวิชาการทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.599$) การเยี่ยมชมดูงานห้องสมุดโรงเรียน ที่ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 2.577$) และเข้าร่วมฟังการบรรยาย อภิปรายจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้าน บรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.534$) ส่วนประสบการณ์ในระดับน้อยมี 3 กิจกรรม ได้แก่ การเข้า รับการอบรมตามหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.500$) การเข้าร่วมประชุม ทางวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.432$) และการฝึกงานเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน ($\bar{X} = 2.106$) จะเห็นว่าครูบรรณารักษ์มีประสบการณ์ในระดับปานกลางและน้อย ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็น เพราะการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ตรงกับความสนใจ บางครั้งจัดในวันหยุดซึ่งครูบรรณารักษ์ ต้องการพักผ่อนหรือหน่วยงานต้นสังกัดไม่จัดงบประมาณให้แก่ครูบรรณารักษ์ ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นภาระแก่ตนเองและครอบครัว (ตารางที่ 12)

เหตุผลสำคัญในการ เข้ารับการศึกษาคือ เนื่องอย่าง เป็นทางการของครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า เหตุผลสำคัญจำนวนสูงสุดคือ เพื่อติดตามความก้าวหน้าในอาชีพและวิชาการ (14.84%) รองลงมาคือ เพื่อปรับปรุงงานให้มี ประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 14.52$) และเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานได้ ($\bar{X} = 12.26$) (ตารางที่ 13) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภารดี รัตนอุดม อนงค์ วรคุณพิเศษ อารมณ วุฒิพฤษ์ Jones Gaver และ Lathrop แต่แตกต่างกับงานวิจัยของ ทองกษัตริย์ วัชโรทยาน ที่พบว่า เหตุผลสำคัญคือ ต้องการเพิ่มวุฒิและเงินเดือน และ Stone ที่พบว่า หน้าที่การงานบังคับ แต่ Konn และ Roberts พบว่า ความพึงพอใจส่วนตัว เป็น เหตุผลสำคัญในการ เข้ารับการศึกษาคือ ต่อเนื่อง

ส่วน เหตุผลสำคัญในการ เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาคือ เนื่องอย่าง ไม่ เป็นทางการของครู บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร คือ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการ ปฏิบัติงานและ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ($\bar{X} = 14.82$) ทั้งนี้ อาจ เป็น เพราะครู บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาต้องการ เข้ารับการศึกษ อบรม ในหลักสูตรหรือระยะเวลา สั้น ๆ ที่ไม่ได้รับวุฒิบัตร เพื่อสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้ทันที นอกจากนี้การได้มีโอกาส

แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ระหว่างครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษาดูงานกันทำให้เกิดแนวคิด ความรู้ ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้

ความต้องการการศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการ

ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีความต้องการการ
ศึกษาต่อเนื่องทางด้านวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ
73.56 (ตารางที่ 14) ส่วนครูบรรณารักษ์ที่ไม่ต้องการการศึกษาต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.44

สำหรับการศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถม
ศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุดต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท
(47.60%) ไม่ต้องการศึกษาต่อ (17.79%) รองลงมาต้องการอบรมเพื่อได้รับวุฒิบัตรจากสมาคม
ห้องสมุดแห่งประเทศไทย สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (15.38%) ไม่ต้องการศึกษา
ต่อ (5.29%) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จึงมีความ
ต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่วนครูบรรณารักษ์ที่ไม่ต้องการศึกษาต่อเต็ม เวลาในสถาบัน
การศึกษา อาจต้องการเข้ารับการอบรมเพื่อได้รับวุฒิบัตรจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์ วรคุณพิเศษ อุทิน
รวยอารี และ Neal ที่พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุด เฉพาะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และ
บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย เมืองนิวยอร์ก ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมากที่สุด สำหรับ
ความต้องการที่รองลงมาคือ การเข้ารับการอบรมเพื่อได้รับวุฒิบัตรจากสมาคมห้องสมุดแห่งประ
เทศไทย
สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนสถาบันที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ต้องการ
ศึกษาต่อเนืองอย่างเป็นทางการจำนวนสูงสุด (71.09%) คือ มหาวิทยาลัย รองลงมาคือ สมาคม
ห้องสมุดแห่งประเทศไทย (22.27%) (ตารางที่ 19) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารมณ
วุฒิพฤกษ์ และ Jones ที่พบว่า ครูบรรณารักษ์ต้องการศึกษาเพิ่มเติมในสถาบันศึกษามากกว่า
สถาบันอื่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับมหาวิทยาลัยที่พบว่าครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน
ประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ต้องการเข้ารับการศึกษามากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร (47.66%) รองลงมาคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (18.75%) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2.34%) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (1.17%) และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (1.17%) การที่ครูบรรณารักษ์ต้องการศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจเป็น เพราะ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตร เน้นด้านการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนและ เน้นด้านการศึกษา ตลอดจนมีการจัดกิจกรรม เสริมความรู้ให้แก่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ประถมศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดโครงการวรรณกรรมนิทัศน์ เป็นต้น ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงและ เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทย ซึ่ง เปิดสอนสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และกำลังจะ เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในปีการศึกษา 2531 นี้ ส่วนมหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นมหาวิทยาลัย เปิด แม้ปัจจุบันยังไม่ เปิดสอนในระดับปริญญาโทสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งในอนาคตก็มีแนวโน้มที่จะ เปิดสอนซึ่งครูบรรณารักษ์ให้ความสนใจอาจเป็น เพราะ สามารถ เข้าศึกษาต่อได้โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติราชการและไม่ตัดชั้น เงิน เดือน สำหรับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีโครงการจะ เปิดหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรประกาศนียบัตรแขนงวิชาสารนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ซึ่งครูบรรณารักษ์สามารถศึกษาต่อได้ ส่วนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แม้ไม่มีการ เปิดสอนในระดับปริญญาโททางด้านบรรณารักษศาสตร์ แต่ครูบรรณารักษ์ให้ความสนใจอาจเป็น เพราะต้องการ เลือกเรียนในสาขาวิชาการอื่น ซึ่ง เปิดสอนในระดับปริญญาโทหรืออาจเป็น เพราะการคมนาคมสะดวก เนื่องจากอยู่ใกล้ที่พัก นอกจากนี้ครูบรรณารักษ์มีข้อเสนอแนะควร เปิดสอนในระดับปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในภาคค่ำ โดยไม่กำหนดเกรดในการศึกษาต่อ

ระยะเวลาที่สะดวกในการ เข้ารับการศึกษาต่อ เนื่องจากเป็นทางการ ปรากฏว่าครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวนสูงสุด (67.31%) เห็นว่า ระยะเวลาปิดภาคเรียน (ช่วงฤดูร้อน) เป็นเวลาที่เหมาะสมที่สุด รองลงมาคือ ในเวลาราชการ (27.88%) ทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะ ช่วงปิดภาคเรียน เป็นช่วงที่ครูบรรณารักษ์มีเวลาว่างจากการสอนและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้ รวมทั้งการสอบคัดเลือกเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาโทส่วนใหญ่จะสอบช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อน

ความต้องการการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ

ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร นอกจากต้องการเพิ่มพูนความรู้โดยการเข้ารับการศึกษาคือในมหาวิทยาลัย และเข้ารับการอบรมเพื่อได้รับวุฒิบัตรจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดกิจกรรมการศึกษาคือต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการแล้วครูบรรณารักษ์ยังต้องการเข้ารับการศึกษาคือต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการในลักษณะอื่น ๆ อีกด้วย

สำหรับกิจกรรมการศึกษาคือต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ พบว่าครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีความต้องการในระดับปานกลาง 6 กิจกรรมคือ ศึกษาด้วยตนเองโดยการอ่านวรรณกรรมทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 2.913$) เยี่ยมชมห้องสมุด โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 2.794$) เข้ารับการอบรมตามหัวข้อที่กำหนด ($\bar{X} = 2.740$) ร่วมฟังการบรรยาย การอภิปรายทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 2.705$) ร่วมประชุมทางวิชาการ ($\bar{X} = 2.662$) และฝึกงานห้องสมุด ($\bar{X} = 2.634$) (ตารางที่ 16) สาเหตุที่พบความต้องการในระดับปานกลาง เพราะกิจกรรมดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง เช่น การศึกษาด้วยตนเองโดยการอ่านวรรณกรรมทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ก็เป็นกิจกรรมที่สามารถเข้าร่วมได้ง่ายและใช้เวลาไม่นาน จึงทำให้มีผลกระทบต่องานห้องสมุดโรงเรียนไม่มากนัก ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพรรณ รังสิกรพุม Gaver Jones Lathrop Means Konn และ Roberts ที่พบว่าบรรณารักษ์ต้องการศึกษาคือด้วยตนเองโดยการอ่าน สำหรับกิจกรรมที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา มีความต้องการในระดับน้อย คือการเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 2.043$) ซึ่งอาจเป็น เพราะไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เพราะไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน ส่วนกิจกรรมที่พบในระดับน้อยมากมี 4 กิจกรรมคือ การเขียนบทความทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 1.757$) การเป็นสมาชิกสมาคมทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 1.707$) การเป็นบรรณาธิการวารสารด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 1.707$) และการทำวิจัยหรือร่วมทำวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ($\bar{X} = 1.668$) สาเหตุที่เป็น เช่นนี้ เพราะการเขียนบทความทางด้านบรรณารักษศาสตร์ จำเป็นต้องมีประสบการณ์และความรู้ทางวิชาชีพ และวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และพบว่าครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.50 มีอายุการปฏิบัติงานในห้องสมุดต่ำกว่า 6 ปี (ตารางที่ 5) ทำให้มีประสบการณ์ทางวิชาชีพน้อย ยังขาด

ความรู้ ความชำนาญ อีกทั้งการปฏิบัติงานต้องสอดคล้องงานต่าง ๆ เพียงคนเดียว ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษาค้นคว้าที่จะร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้ ส่วนการเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพที่ครูบรรณารักษ์มีความต้องการในระดับน้อย อาจจะเป็นเพราะสมาคมทางวิชาชีพจัดกิจกรรมที่ไม่ตรงกับความสนใจหรืออาจไม่ทราบว่ามีการจัดกิจกรรมที่ใดบ้าง ซึ่งสาเหตุสำคัญที่อาจจะเป็นไปได้คือการขาดการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมที่จัด ส่วนด้านการเป็นบรรณาธิการวารสารด้านบรรณารักษศาสตร์ ครูบรรณารักษ์ไม่มีโอกาสเพราะการทำวารสารต้องลงทุนสูง ต้องใช้เวลาและความรู้อย่างมาก สำหรับการทำวิจัยหรือร่วมทำวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ครูบรรณารักษ์ต้องสมดุโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความสามารถในการทำวิจัย มีเพียงร้อยละ 5.77 เท่านั้นที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท (ตารางที่ 6) จะเห็นได้ว่ากิจกรรมที่ต้องการศึกษาต่อ เนื่องจากมีอยู่ในระดับน้อยและน้อยมาก เป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างไกลตัว ประโยชน์ที่จะกลับมาหาครูบรรณารักษ์อาจมองไม่เห็นชัดเจน รวมทั้งกิจกรรมบางอย่างครูบรรณารักษ์ต้องการประสบการณ์และความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพพอสมควร จึงทำให้มีความต้องการน้อย ในขณะที่กิจกรรมที่ต้องการในระดับปานกลางนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรงและทันที

สถาบันที่ครูบรรณารักษ์ต้องสมดุโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ต้องการให้เป็นผู้จัดกิจกรรมการศึกษาต่อ เนื่องจากไม่เป็นทางการ พบว่าครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด (50.62%) เห็นว่า ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐเป็นผู้มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อ เนื่องจากไม่เป็นทางการ รองลงมาคือ สถาบันการศึกษา สมาคมและชมรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ (22.00%) ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐที่ครูบรรณารักษ์ต้องสมดุโรงเรียนประถมศึกษาต้องการให้เป็นผู้จัดกิจกรรมการศึกษาต่อ เนื่องจากคือภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ตารางที่ 21) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษากิจกรรมการศึกษาต่อ เนื่องจากแก่ครูบรรณารักษ์ต้องสมดุโรงเรียนประถมศึกษามากที่สุด และมีหลักสูตรที่เน้นด้านต้องสมดุโรงเรียนโดยเฉพาะ ตลอดจนมีความพร้อมด้านบุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม

ระยะเวลาที่ครูบรรณารักษ์ต้องสมดุโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวนสูงสุด (58.17%) สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อ เนื่องจากไม่เป็นทางการ คือ

ปิดภาคเรียน (ช่วงฤดูร้อน) รองลงมาคือ ในเวลาราชการ (28.84%) (ตารางที่ 22) ทั้งนี้เป็นเพราะช่วงปิดภาคเรียน (ช่วงฤดูร้อน) เป็นเวลาที่ครูไม่ต้องทำการสอนจึงทำให้มีเวลาและสะดวกในการ เข้าร่วมกิจกรรมไม่กระทบกระเทือน เวลาปฏิบัติราชการ และกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่จัดเป็นกิจกรรมที่จัดในระยะเวลาสั้น ๆ และมักจัดในช่วงปิดภาคเรียนช่วงฤดูร้อนอยู่แล้ว

จำนวนวันที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการ พบว่าครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวนสูงสุด (33.17%) ต้องการให้จัดในช่วงระหว่าง 5-7 วัน ซึ่งอาจเป็น เพราะหากจัดกิจกรรมที่ใช้เวลาน้อยกว่านี้อาจจะทำให้ครูบรรณารักษ์ได้รับความรู้ไม่เต็มที่ มีความรวบรัดในเนื้อหาเกินไป และถ้าจัดในระยะเวลามากกว่านี้อาจจะเกิดความ เบื่อหน่ายและมีปัญหาด้านบุคลากร ซึ่งไม่สามารถจะมาร่วมกิจกรรมได้ เพราะไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทนทำให้มีปัญหาแก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภารดี รัตนอุดม ที่พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยต้องการให้จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการระหว่าง 5-7 วัน แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ Means และ อนงค์ วรคุณพิเศษ ที่พบว่าการจัดกิจกรรมควรใช้เวลาไม่เกิน 3 วัน

ด้าน เนื้อหาวิชาทางด้านบรรณารักษศาสตร์ที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร (ตารางที่ 17) ต้องการศึกษาเพิ่มเติม ระดับมาก 9 กิจกรรมและระดับปานกลาง 10 กิจกรรม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าครูบรรณารักษ์มีความต้องการ เพิ่มพูนความรู้และศึกษาเพิ่มเติมขึ้นทุกวิชา แต่ความต้องการในระดับมากได้แก่ การส่งเสริมการอ่าน ($\bar{X} = 3.577$) การจัดกิจกรรมในห้องสมุด ($\bar{X} = 3.567$) วรรณกรรมสำหรับเด็ก ($\bar{X} = 3.444$) การบริการห้องสมุด ($\bar{X} = 3.423$) การจัดหมู่และทำบัตรรายการ ($\bar{X} = 3.375$) การบริหารงานห้องสมุด ($\bar{X} = 3.370$) การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ($\bar{X} = 3.365$) วิธีการสอนการใช้ห้องสมุด ($\bar{X} = 3.351$) และสารนิเทศศาสตร์ ($\bar{X} = 3.312$) ซึ่งต่างกับผลการวิจัยของ อนงค์ วรคุณพิเศษ ภารดี รัตนอุดม และ Jones ที่พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนแห่งประเทศไทย และบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ มีความสนใจในหมวดวิชาการบริหารงานห้องสมุด เป็นอันดับแรก นอกจากนี้ อุทิน รวยอารี ยังพบว่าครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ต้องการมีความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด และ พิมพ์วรรณ
 รังสิกรรพุม พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษะในมหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู มีความต้องการ
 ศึกษาเพิ่มเติมทุกสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิชาเทคโนโลยีในห้องสมุดและการนำ
 เครื่องจักรกลมาใช้ในงานห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kortendick Stone
 Neal Smith และคณะ ซึ่งจะเห็นได้ว่าความต้องการเพิ่มเติมความรู้ทางเนื้อหาวิชาทางด้าน
 บรรณารักษศาสตร์นั้นแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับประ เภทของห้องสมุดและลักษณะของงาน สำหรับ
 ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ต้องการมีความรู้ด้านการส่งเสริมการอ่าน อาจเป็น
 เพราะต้องการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะนิสัยรักการ
 อ่าน เป็นนิสัยที่ต้องสร้าง เสริมตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของครูบรรณารักษ์ห้องสมุด
 โรงเรียนประถมศึกษา ส่วน เนื้อหาในอันดับรองลงมาที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถม
 ศึกษาดูต้องการศึกษา คือ การจัดกิจกรรมในห้องสมุด ซึ่งอาจ เป็นเพราะกิจกรรมในห้องสมุดมีส่วน
 สำคัญในการสร้างความสนใจให้ครู นักเรียน เข้าใช้ห้องสมุด และสร้างความรู้สึว่าห้องสมุดเป็น
 แหล่งความรู้ที่ควรสนใจ ส่วน เนื้อหาด้านวรรณกรรมสำหรับเด็กนั้น เป็นหน้าที่ของครูบรรณารักษ์ใน
 การจัดหาหนังสือหรือวรรณกรรม เพื่อให้บริการแก่นักเรียน ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ว่
 หนังสือหรือวรรณกรรมประเภทใด เหมาะสำหรับนักเรียนวัยใด สำหรับการศึกษาด้านการบริหาร
 งานห้องสมุดนั้น จะเป็นแนวทางให้ครูบรรณารักษ์สามารถปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุดได้อย่าง
 มีประสิทธิภาพขึ้น เพื่อให้ผู้ใช้เห็นประโยชน์ คุณค่าและความสำคัญของห้องสมุด เพื่อจัดบริการได้
 อย่างมีประสิทธิภาพ และวิชาที่ครูบรรณารักษ์ต้องการมีความรู้ในระดับมากเช่นกัน คือการจัดหมู่และ
 ทว่ามีตรรายการ การบริหารงานห้องสมุด การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด การสอนวิธีใช้ห้องสมุดและ
 สารนิเทศศาสตร์ ต่างก็ เป็นวิชาที่มีประโยชน์ มีคุณค่าแก่ครูบรรณารักษ์ในการจัดดำเนินงานห้องสมุด
 ทั้งสิ้น

กล่าวโดยสรุปจะเห็นว่า เนื้อหาทางด้านบรรณารักษศาสตร์ที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุด
 โรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ต้องการศึกษามากและปานกลาง ทั้งนี้เป็น
 เพราะ เนื้อหาทางด้านบรรณารักษศาสตร์มีประโยชน์ในการปฏิบัติงานโดยตรง ส่วน เนื้อหาที่มีความ
 ต้องการศึกษามากในระดัปานกลางค่อนข้างน้อยคือ การวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์
 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์ วรคุณพิเศษ และ Lathrop ที่พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุด

ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงพยาบาลมีความสนใจในการวิจัยน้อยที่สุด

ด้านเนื้อหาทางด้านวิชาการอื่น ๆ ที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ต้องการศึกษาเพิ่มเติม พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความต้องการในระดับปานกลางทุกวิชา ซึ่งวิชาที่ครูบรรณารักษ์มีความต้องการปานกลางค่อนข้างมาก คือวิชาสารสนเทศศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.188$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะวิชาสารสนเทศศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษาสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดได้ และในยุคนี้อาจเป็นเพราะวิชาสารสนเทศศึกษาและห้องสมุดโรงเรียนจะเปลี่ยนแปลงไปสู่ศูนย์สื่อการศึกษา (Library Media Center) จึงทำให้ครูมีความสนใจ ส่วนวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ($\bar{X} = 3.069$) วิชาจิตวิทยาการศึกษา ($\bar{X} = 3.059$) วิชาการวัดผลและการประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 3.034$) เป็นวิชาที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกวิชาดังกล่าว เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครู เป็นวิชาที่ครูควรทราบ ควรมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งในส่วนนี้จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีความต้องการศึกษาเพิ่มพูนความรู้ทางด้านวิชาชีพและวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับแนวเหตุผลที่กล่าวว่าครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านวิชาชีพ และวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง มีผู้ตอบทั้งสิ้น 89 คน (42.78%) พอสรุปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการมีผู้ตอบ 47 คน (22.59%) พอสรุปได้คือ ครูบรรณารักษ์ต้องการให้มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เปิดสอนระดับปริญญาโททางด้านบรรณารักษศาสตร์ และสถาบันการศึกษาควรเปิดสอนภาคค่ำ นอกจากนี้การจัดอบรมโดยสถาบันการศึกษาในแต่ละครั้ง ควรสำรวจความต้องการรู้ในเนื้อหาทางด้านบรรณารักษศาสตร์และกำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา มุ่งเน้นการนำไปใช้โดยฝึกภาคปฏิบัติ เช่น การซ่อมหนังสือ การจัดหมวดหมู่หนังสือ และการทำบัตร

รายการเป็นต้น วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถในขั้นผู้เชี่ยวชาญมี เทคนิคในการให้ความรู้ ครอบรณาารักษัควรรได้รับการสนับสนุนให้มีโอกาสศึกษาต่อสูงขึ้นในระดับปริญญาโท ทางด้าน บรรณาารักษาศาสตร์และควรมีเงินทุนสนับสนุน นอกจากนี้ครุบรรณาารักษัควรรได้งานและฝักงาน ห้องสมุดที่ได้มาตรฐาน เพื่อสามารถนำมาพัฒนาห้องสมุดได้

ข้อเสนอแนะต่อการจัดการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ มีผู้ตอบ 42 คน (20.19%) พอสรุปได้คือ ควรรสำรวจความสนใจของครุบรรณาารักษาก่อนจัดกิจกรรมการศึกษา ต่อเนื่อง การจัดอบรมควรรจัดทำอย่างสม่ำเสมอ และควรรแจ้งให้ครุบรรณาารักษัทราบหัวข้อที่จะจัด อบรมล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวศึกษาค้นคว้าก่อน เข้าอบรม ระยะเวลาควรรใช้ระยะเวลาสั้น ๆ จัด เป็นรุ่นและ เน้นภาคปฏิบัติ ควรรมีการสัมมนา เทอมละครั้ง โดยจัดสรรงบประมาณสนับสนุน นอกจากนี้ ควรรจัดทำเอกสารทางด้านบรรณาารักษาศาสตร์ เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง และศึกษานิเทศก์ควรรมีบทบาท ในการนิเทศและแนะนำ เกี่ยวกับการจัดห้องสมุดโรงเรียนให้มากกว่าปัจจุบัน

บทบาทของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการจัดการศึกษาต่อ เนื่องในปัจจุบันรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค

เนื่องด้วยศึกษานิเทศก์ เป็นผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำโรงเรียนในด้านวิชาการและการ บริหารการศึกษา เสนอแนะข้อคิดเห็นแก่ผู้บริหารในด้านวิชาการและการบริหาร เป็นสื่อสัมพันธ์ ระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ ผลิต เอกสารประกอบความรู้ เกี่ยวกับการสอน การวัดผลต่าง ๆ ตลอดจนช่วยปรับปรุงห้องพิเศษของโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องศิลปศึกษา เป็นต้น ให้ความเห็น คำแนะนำในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ การสอน หนังสือสำหรับห้องสมุดโรงเรียน รวมทั้งการนิเทศอบรมครูและดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ศึกษานิเทศก์ เป็นบุคคลที่มีบทบาทต่อการจัดการศึกษาต่อเนื่องในปัจจุบัน แต่จากการวิจัยพบว่าศึกษา- นิเทศก์มีบทบาทในระดับปานกลางและระดับน้อย เท่านั้น (ตารางที่ 24) ซึ่งบทบาทในระดับปานกลาง มี 7 กิจกรรม บทบาทของศึกษานิเทศก์ในระดับปานกลาง ในระดับค่อนข้างมากพบว่า ศึกษานิเทศก์ มีบทบาทในการยกย่องครุบรรณาารักษัที่ปฏิบัติงานดี เค้นให้เป็นที่รู้จักแก่ครุบรรณาารักษัอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.015$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครุบรรณาารักษั เข้ารับการอบรมหรือฟังการอภิปรายเกี่ยวกับวิชาการทาง บรรณาารักษาศาสตร์ที่สถาบันอื่น ๆ จัดขึ้น ($\bar{X} = 2.657$) แนะนำความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้าน การบริหารงานห้องสมุด เช่น การกำหนดนโยบายปรับปรุงห้องสมุดให้ได้มาตรฐาน เป็นต้น

($\bar{X} = 2.644$) ส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ทางด้านวิชาชีพและให้ความรู้แก่ครูบรรณารักษ์ เช่น การ-
จัดอบรม อภิปราย เชิญวิทยากรให้ความรู้ ทาทุนศึกษาต่อ เป็นต้น ($\bar{X} = 2.615$) และนำไป
ความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินงานห้องสมุด เช่น การเลือกหนังสือและวัสดุห้องสมุด การสำรวจหนังสือ
เป็นต้น ($\bar{X} = 2.589$) และนำครูไปเยี่ยมชมหรือสังเกตการณ์ จัดและดำเนินงานห้องสมุด
โรงเรียนต่าง ๆ หรือสถาบันอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.580$) เป็นศูนย์กลางให้แก่ครูบรรณารักษ์ได้มีโอกาส
พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 2.568$) ส่วนบทบาทในระดับน้อยมี 3
กิจกรรมคือ จัดทำเอกสารทางวิชาการหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ครูบรรณารักษ์
($\bar{X} = 2.493$) สำรวจความต้องการและความสนใจของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในด้าน
การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ ($\bar{X} = 2.473$) และสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์ทำการวิจัย
ทางด้านบรรณารักษศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 2.131$)

สาเหตุที่ศึกษานิเทศก์มีบทบาทต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องในระดับปานกลาง
และระดับน้อยอาจเป็นเพราะ การจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องให้แก่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุด
โรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ส่วนที่สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จัดดำเนิน
กิจกรรมโดยงานห้องสมุด กองวิชาการ สำนักงานกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น
464 โรงเรียน ส่วนโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพ.กทม.)
มีศึกษานิเทศก์เป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องแต่มีโรงเรียนในสังกัดเพียง 37
โรงเรียน จึงทำให้บทบาทของศึกษานิเทศก์มีอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย

ด้านปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการ
ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ตามความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถม
ศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญของครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด (20.14%)
คือ ไม่มีเวลาเพราะต้องสอนและทำงานห้องสมุด รองลงมาคือ ไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน (15.10%)
และไม่มีเงินทุนสนับสนุน (11.03%) ตามลำดับ (ตารางที่ 23) ซึ่งครูบรรณารักษ์ได้ให้ข้อเสนอแนะ
ในการขจัดปัญหาและอุปสรรคของการเข้ารับการศึกษานอกระบบอย่างเป็นทางการ คือ ควรจัดให้มี
ผู้ช่วยครูบรรณารักษ์เพื่อจะได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษานอกระบบ และควรมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ หรือจัดบริการอาหารกลางวันให้ นอกจากนี้ในการพิจารณาส่งครู
บรรณารักษ์เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ควรพิจารณาคัดเลือกจากครูบรรณารักษ์ที่มีผลงานดีเด่น

ส่วนปัญหาและอุปสรรคของการ เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อ เนื่องจากไม่เป็นทางการทางด้านบรรณารักษศาสตร์ที่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง พบว่า การไม่มีเวลาเพราะต้องสอนและทำงานห้องสมุดมีจำนวนสูงสุด (45.12%) รองลงมาคือไม่มั่นใจว่าจะเขียนบทความได้ (25.00%) และไม่มีความรู้ (12.50%) ตามลำดับ (ตารางที่ 26) ซึ่งครูบรรณารักษ์ได้ให้ข้อเสนอแนะในการขจัดปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการ เข้ารับการศึกษาต่อ เนื่องจากไม่เป็นทางการที่สามารถกระทำได้ด้วยตนเองคือ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรม เสริมความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ตลอดจนจัดสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนให้เห็นความสำคัญของห้องสมุด เข้าใจการปฏิบัติงานของครูบรรณารักษ์โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีการสอน 2 ผลิต และมีนักเรียนเกิน 2,000 คน ควรจัดบุคลากรเพิ่มให้โดยด่วนสำหรับโรงเรียนขนาดกลางขึ้นไป ควรมีผู้ช่วยครูบรรณารักษ์ 1 คน เพื่อปฏิบัติงานแทน เมื่อครูบรรณารักษ์ไปร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมบุคลากรหากมีการย้ายหรือสับเปลี่ยนหน้าที่

สำหรับปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการ เข้าศึกษาต่อ เนื่องจากไม่เป็นทางการทางด้านบรรณารักษศาสตร์ที่สามารถกระทำร่วมกับผู้อื่น พบว่า ครูบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด (30.08%) เห็นว่าไม่มีเวลาเพราะต้องสอนและทำงานห้องสมุด รองลงมาคือ ไม่ทราบว่าจะจัดกิจกรรมที่ใดบ้าง (18.64%) และขาดเงินทุนสนับสนุน (11.66%) ตามลำดับ (ตารางที่ 27) ในส่วนนี้ครูบรรณารักษ์ให้ข้อเสนอแนะในการขจัดปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการ เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อ เนื่องจากไม่เป็นทางการที่สามารถกระทำร่วมกับผู้อื่นได้ คือควรจัดบุคลากรเพิ่มเพื่อทำงานห้องสมุด สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ควรแจ้งข่าวสารถึงครูบรรณารักษ์โดยตรงว่ามีการจัดกิจกรรมใดบ้างนอกเหนือจากที่แจ้งให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบแล้ว และควรจัดทำอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ควรจัดสรรงบประมาณให้

จากการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการศึกษาต่อเนื่องจากเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร คือการไม่มีเวลาเพราะต้องสอนและทำงานห้องสมุดด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jesse Stone Means และ Neal ซึ่งสอดคล้องกับแนวเหตุผลที่ว่าครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง แต่ปัญหาสำคัญคือครูบรรณารักษ์ไม่มีเวลาเพราะต้องสอนและทำงานห้องสมุดด้วย เมื่อพิจารณาถึงปัญหาและอุปสรรคสำคัญของครู

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เพราะต้องทำงานหลายด้านทั้งงานสอนและงานห้องสมุด ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับมือมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ทำให้การทำงานแต่ละด้านไม่ต่อเนื่อง ประกอบกับงานห้องสมุดเป็นการให้บริการทางด้านความรู้แก่ครูและนักเรียนซึ่งมีขั้นตอนการทำงานมาก นับตั้งแต่การสำรวจหนังสือ การสั่งซื้อหนังสือ จนกระทั่งการนำหนังสือออกให้บริการ การทำงานหลายหน้าที่จึงทำให้งานมีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร ประกอบกับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมีเพียงโรงเรียนละ 1 คน จึงไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องได้และถ้าหากได้ไปร่วมกิจกรรมห้องสมุดก็ไม่เปิดบริการ ดังนั้นถ้าผู้บริหารโรงเรียน เห็นความสำคัญว่าห้องสมุดและครูบรรณารักษ์มีความสำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นการวางรากฐานสำคัญในการศึกษาค้นคว้าในระดับสูง ก็ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มขึ้น เพื่อช่วยงานห้องสมุดและเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีแก่ครูบรรณารักษ์ และยังเป็นการแก้ปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดให้มีความคล่องตัวขึ้น

สรุปผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนว เหตุผลที่กำหนดไว้ว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง จึงมีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านวิชาชีพ และวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่ปัญหาที่สำคัญคือครูบรรณารักษ์ไม่มีเวลา เพราะต้องสอนและทำงานห้องสมุดด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่จะประสบปัญหาอุปสรรคด้านต่าง ๆ เช่น การมีครูบรรณารักษ์เพียงคนเดียว การขาดงบประมาณที่จะสนับสนุนในการดำเนินงานและการให้ความช่วยเหลือครูบรรณารักษ์ได้ เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ทำให้ครูบรรณารักษ์ไม่มีโอกาสเข้ารักการศึกษาต่อเนื่องตามต้องการ ครูบรรณารักษ์จึงจำเป็นต้องขวนขวายและกระตือรือร้นที่จะใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้าโดยการอ่านหนังสือ วารสาร บทความ ตำรา และเอกสารอื่น ๆ ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ นอกจากนี้ควรมีความสนใจในการเป็นสมาชิก สมาคม หรือชมรมทางวิชาชีพ สนใจในข่าวสารจากวารสาร บทความ ที่จัดโดย

สถาบันการศึกษา สมาคม และชมรมทางวิชาชีพซึ่งจะทำให้มีความรู้ความสามารถติดตามความเคลื่อนไหวและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในวงการได้ ตลอดจนนำความรู้และแนวคิดที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุดให้ดีและมีประสิทธิภาพขึ้น และเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องแล้ว ควรนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปฏิบัติงานให้ได้ผล และ เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา ตลอดจนเพื่อนร่วมงาน ซึ่งจะทำให้ผู้บังคับบัญชาเห็นความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่องว่ามีบทบาทในการพัฒนาคนและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้บังคับบัญชาให้ความร่วมมือสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์ เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องในโอกาสต่อไป อีกทั้งเห็นถึงความจำเป็นในการจัดหาบุคลากรมาปฏิบัติงานห้องสมุดเพิ่มเติม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนควรเห็นความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่องของครูบรรณารักษ์ ควรให้ความสนับสนุนครูบรรณารักษ์ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษานอกระบบเท่าที่จะทำได้ โดยจัดหางบประมาณตลอดจนให้กำลังใจติดตาม สอบถามการทำงานด้วยความสนใจ เพื่อขวัญและกำลังใจที่ดีแก่ครูบรรณารักษ์ อีกทั้ง เป็นที่ปรึกษาที่ดีหากเกิดปัญหาในการทำงานก็สามารถช่วยแก้ไขให้ลุล่วงผ่านไปได้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักการศึกษาและสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ควรสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น โดยคัดเลือกจากครูบรรณารักษ์ที่มีผลงานดีเด่น เข้ารับการศึกษานอกระบบปริญญาโท โดยทุนประเภท ก. และในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องให้แก่ครูบรรณารักษ์ทุกครั้ง ควรสำรวจความสนใจด้านเนื้อหาทางด้านบรรณารักษ์ และจัดอันดับความสำคัญของความต้องการไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้สนองกับความต้องการและความสนใจ ซึ่งจะส่งผลสู่การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ โดยการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งควรใช้เวลาไม่เกิน 5-7 วัน ควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ รวมทั้งจัดสรรค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะให้แก่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อขจัดปัญหาการขาดเงินทุนสนับสนุน

4. ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันการศึกษา สมาคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาต่อเนื่อง

ในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องทุกครั้ง ควรสำรวจความต้องการและความสนใจ

ของผู้เข้ารับการอบรมในด้าน เนื้อหาควรสอดคล้องกับระยะเวลาที่จัดอบรม ซึ่งจะทำให้เกิดความ น่าสนใจ นอกจากนี้วิทยากรต้องมีเทคนิควิธีนำเสนอที่ดี และควร เป็นผู้ เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ โดยตรง นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง บางครั้งครูบรรณารักษ์ไม่ทราบว่ามีการ จัดกิจกรรมที่ใดบ้าง และค่าอบรมไม่ควรแพงเกินไป เพราะครูบรรณารักษ์ไม่มี เงินทุนมากพอ กิจกรรมที่จัดควร เน้นภาคปฏิบัติ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ โดยเฉพาะสมาคมห้องสมุด แห่งประเทศไทย ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษา ต่อเนื่องให้มากกว่านี้

๕. ข้อเสนอแนะสำหรับศึกษานิเทศก์

ศึกษานิเทศก์ต้องมีบทบาทในการนิเทศ แนะนำ ติดตามผลการจัดดำเนินงานห้องสมุด และการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องให้แก่ครูบรรณารักษ์มากกว่าที่เป็นอยู่ ควร เน้นการฝึกภาคปฏิบัติ เกี่ยวกับงานห้องสมุด เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ และก่อนจัดกิจกรรมการศึกษา ต่อเนื่องทางด้านบรรณารักษศาสตร์ควรสำรวจความสนใจของครูบรรณารักษ์ก่อนทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ศึกษาความต้องการการศึกษาต่อเนื่องของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถม ศึกษาในส่วนภูมิภาค เปรียบเทียบกับงานวิจัยนี้

2. ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของครู บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัด เรื่องการออกแบบสอบถามบางส่วน ทำให้ข้อมูลที่ได้มีความ คลาดเคลื่อนไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง